

Til bestyrelsen i Herregårdsparken, Hjørring

Hollensted d. 8. juni 2007

Vedrørende beplantning på fællesarealer

Torsdag d. 7. juni foretog undertegnede sammen med bestyrelsesmedlem Kjeld Larsen en gennemgang af plantningerne på fællesarealerne i bebyggelsen Herregårdsparken. Følgende konklusioner og anbefalinger blev draget undervejs.

Generelt

Generelt ser jeres grønne områder godt ud. Men de skal naturligvis plejes løbende – og der er da også visse generelle problemer, der skal tages hånd om.

- Døde elmetræer er det mest iøjnefaldende.
- Rødel indplantet som ammetræer, der skal fjernes for ikke at trykke de blivende træers vækst; især i unge plantninger er det påkrævet.
- Fremkomst af selvsåede træer og buske
- Mere eller mindre udtjente plantninger, der skal rettes op helt eller delvist.

Hvilke opgaver der skal prioriteres højst er op til bestyrelsen. Dog vil jeg anbefale at opgaverne ved bålpladsen prioriteres – ikke mindst rydning af ammetræer og skovrejsning, som allerede er i gang. Området langs Børglumklostervej er det største og mest gennemgribende projekt, som også vil kræve den største løbende pleje under etableringen – i kraft af sin store udstrækning. Her skal være ressourcer bag, når man vælger at gå i gang. Øvrige opgaver er primært plejeopgaver, fældning og lidt supplerende plantning, det kan bedre indpasses i en løbende, lettere udvidet drift.

Blomstereng/uklippet græs

Praksis i de naturprægede områder med klippede stier i uklippet græs er rigtig god. Men I skal være opmærksomme på, at det lange græs i disse områder skal slås/afgræsses mindst én gang årligt for at holde områderne fri for træ- og buskvækst. I visse områder (især hvor der tidligere har stået træer) er der ved at udvikle sig en bestand af tidsler og brændenælde. Specielt på områder med mere intensiv færdsel i perioder f.eks. ved bålpladsen er det ønskeligt at begrænse/indskrænke disses udbredelse. Det kan ske ved nedklipping med eksempelvis buskrydder 3-4 x årligt.

Stubfræsning

Hvor der ryddes træer og stubbe i eksisterende plantninger, kan stubbene fordel fjernes med en stubfræser, så jorden bliver klar til nyplantning eller til græssåning. Se bilag.

Drejer det sig om fuldt ryddede arealer anvendes stubfræser trukket af traktor – eller for mindre områder eventuelt rydning med rendegraver.

Planter der foreslås flere steder (købes som hæk- og læplanter)

Eg	Quercus robur (stilkeg)
Hvidtjørn	Crataegus monogyna
Fjeldribs	Ribes alpinum 'Dima'
Vildæble	Malus sylvestris 'Masyt'
Sargentsæble	Malus sargentii fk. Sagra

Frugttræer

Frugttræerne stammes op efterhånden, så man kan færdes/kigge under dem. Køb træer der *ikke* har være klippet i toppen. Det betyder, at træet har fået en gennemgående stamme, så den er nem at stamme op. Fra efteråret 2007 kan de bestilles i en del planteskoler samt i netbutikken 'Plantetorvet'. Vær opmærksomme på, at æbletræer skal være podet på Frøstamme eller A2.

Angående formningen af træerne skal man se til at de nye sidegrene ikke danner en spids vinkel med hovedstammen, så vil de brække ned, når der kommer frugt på. Fjern den ene eller tyng evt. nye sidegrene ned i vandret position med 'vægte' (fra august). Generelt er det ikke et stort problem hos træer med gennemgående stamme.

Beskæring begrænser sig til formning af træet, så grenene ikke sidder for tæt (sidegrene klippes af helt inde ved hovedgrenen – men lige uden for grenkraven, som ofte er meget tydelig). Ind til træet er begyndt at bære frugt, beskæres så lidt som muligt.

Bålpladsen

Gl. læhegn på skråning Elm fældes. Senere tages stilling til eventuel supplerende nyplantning.

Nyeste læhegn

Rødel og birk er ammetræer. De skal fjernes hurtigst muligt sammen med eventuelle elm, så de blivende træer kan udvikle sig tilfredsstillende. Hvor bestandstræer står for tæt, prioriteres egne højest.

Kommende skov omkring tidl. boldbane

Det klippede område/boldbanen udvides. Omkring kan satses på skovrejsning efter selvsåningsprincippet (det mindst plejekrævende), idet der fremkommer en del ahorn. Dog skal der reguleres noget. Der flyttes på nogle af de små ahorn(efter løvfald), så de kommer til at stå med minimum 2 meters afstand. Efterhånden udtyndes til større afstand, idet de bedste og bedst placerede udvælges. Der må gerne være enkelte flotte hyl, men bestanden reguleres.

Bunden holdes som klippet/uklippet græs med fokus på begrænsning af tidsler og stor brændenælde.

**Indkørsel til bålpladsen
Skråning nord for**

Rosenbuske og hyl bliver. Der kan indplantes (med tiden) store æbletræer: Hhv. 'Bramley', 'Aroma' og 'Rød Ananas'. De skal alle være podet på frøstamme eller A2. Planteafstand minimum 6 m. Lad gerne 'Bramley' gå længere mod nord, så de danner en trekant.

Syd for mod rækkehuse

Stød og småtræer ryddes. Jorden planeres og der sås græs (som boligforeningen overfor er indstillet på at slå.)

- Indgang til bålplads** Er poplen skattet/hadet? Det vil være hensigtsmæssigt at fælde den. Den er meget høj og står tæt på huse. Popler bliver generelt ikke så gamle og har skørt ved, så der er risiko for grenbrud m.m.
Birk og elm fældes.
Erstattes af hvidtjorn plantet med 3,0 m afstand – der kan eventuelt suppleres med enkelte eg. Imellem hver hvidtorn/eg plantes en fjeldribs.
- Hovedstien**
- Læhegn mod nord-øst** Ahorn mod nord stammes op. 2. ahorn på næste hjørne stammes lidt ekstra op.
Småahorn, rødæl og døde buske ryddes.
- Legeplads** Gruppe af graner + hyld ryddes, så blot rønnen står tilbage. Den stammes lidt mere op.
Enlig mirabel i rønnerække ryddes.
De to områder med hybenrose (*Rosa rugosa*) under røn bevares.
Mirabellehegn mod hhv. vest og øst beskæres, så græsslåning lettes – men de stammes ikke så meget op, at underlæet brydes. I sydøsthjørnet fjernes ahorn samt det væltede træ.
I hegnet mod syd fjernes elm og ahorn.
Huller i plænen fyldes op.
- Plante-ø SØ for legeplads** Ryd rødæl, ahornopvækst, de fleste hyld samt den næsten døde alm. røn. Bevar eg og navr. Døde grene fjernes og de opstammes pænt. Bevar desuden syren, bærmispel, rødtjorn og de to store hyld NV for elhuset. Plant fjeldribs (1 pr. kvm.) nord for el-huset.
- Ø med ask, jasmin og rosenbuske** Opstam asken. Skær jasmin og roser ned. Fjern småahorn.
- Ø med navr** Skal kun bestå af navr. De stammes op og de svageste fjernes. Det betyder at birk, alm. røn, cotoneaster og syren m.m. fjernes. Behov for stubfræsning. så græs i rydede område.
- Buskrække syd for ud mod sidevej** Buskene bevares bortset fra de vestligste, så de flugter med navrrækken. Den vestligste, blivende jasmin skæres ned.
- Stikvej til Clausholmvej** Småahorn fjernes. Liguster studs (op til en halvering), så ranglede og døde grene fjernes.
- Ø vest for hovedsti lige syd for ovennævnte stikvej** Store navr samt store fuglekirsebær bevares som opstammede træer. Resten ryddes. Der stubfræses og sås græs. Desuden etableres en større ø med navr mellem grupperne af fuglekirsebær og navr. Planteafstand ca. 2,0 x 1,5 m med henblik på en let udtynding senere.

Øst for hovedsti ud mod S-Y-bakken

Fjern fyr, birk og gran (i det omfang de står på fællesareal) samt den nordligst placerede pil.

Vest for hovedsti ud mod S-Y-bakken

Opdel i øer med hhv. syrenerne mod nord og efterfølgende gruppen af de fire største egetræer. Fra egne og mod syd ryddes alt. Der genplanteres med eg og hvidtjørn. Mod syd primært eg med enkelte tjørn – oppe ad bakken flest tjørn med enkelte ege i. Planteafstand ca. 2.0 x 1,5 m. Lav afstand til egegruppen, så der opstår i alt tre øer.

Sydlig fællesarealer

Læplantning ud til S-Y-bakken øst for hovedsti

Elm fjernes

Store plæneareal

Gruppe af grantræer fjernes inkl. stubbe. Planering og græssåning. På begge sider af stikvejen her plantes sødkirsebær - parvis med ens planteafstand langs vejen. Tre par op til hækken på venstre side. I højre side fortsættes med yderligere to-tre stk. Planteafstand omkring 6 m og minimum 5 m indenfor hvert par. Sorter: 'Sunburst', 'Skeena', 'Stella' og 'Merton Late'. Der plantes træer med gennemgående stamme, som kan stammes op efterhånden.

Det er et uhyre stort plæneareal. I kunne overveje, om det skulle brydes af grupper af store frugttræer. Det vil kræve lidt mere af plæneklipningen samt pasning under opvæksten, men i mine øjne vil det forøge området værdi både æstetisk – og smagsoplevelsesmæssigt. Træer i dette område bidrager til at sætte perspektiv i landskabet, hvilket mangler.

Høj overfor mose

Graner og hyld fældes.
Eg, mirabel, æble og sargentsæble bevares.
Der suppleres med: enkelte eg, hvidtjørn, vildæble og nederst sargentsæble. Planteafstand: 1,5 x 1,5 m.

Langs sti for enden af Engelholmsvej

Rødel fjernes. Reguler hyld og hæg.

Friareal med mål

Mod syd

Hæg bevares sammen med eventuelle eg og hvidtjørn. Kraftig udtynding af rødel fra den dårlige ende.
Elm fjernes. Hyld reguleres.
Fjern rødel

Mod øst og vest

Mod nord

Rødel og fyr fældes.

Langs Børglumklostervej

Området her er stedets ringeste – og samtidig det mest befærdede.

Her er meget, som ikke er bevaringsværdigt.

Det anbefales at der ryddes ud fra nedenstående anvisninger, og at vi dernæst vurderer det tilbageblevne med henblik på supplerung. Visse steder bliver der dog stort set intet tilbage.

Det anbefales, at I 'stikker fingeren i jorden' hos beboerne indenfor. Har de været generet af store træer. Eller sætter de pris på det læ og den afskærmning beplantningen har givet? (Topkapningen i et område kunne tyde på en vis utilfredshed. Sådant selvtægt bør undgås. Skal folk fælde selv, bør det ske efter anvisning/retningslinier.) Enighed møder I nok ikke. Måske skal vi primært holde os til plantninger med mindre (men også langsommere) træer. Umiddelbart vil jeg mene, at der primært skal satses på eg og hvidtjørn, som er meget vindstærke træer, der samtidig tåler nogen fugtighed.

Ved indkørsel

Ryd rødæl, de fleste pile og de dårlige hæg. Sats på eg og hvidtjørn og eventuelt andre gode planter.

Længere nede

Fjern oversavede stammer ved grunden (dog ikke ege).
Ryd pil, rødæl, birk, elm og fyr.

'Sumpen'

Ryddes bortset fra de to store asketræer.

De fritstående asketræer

De syge (med mange døde grenspidser) ryddes. Det samme gælder de mest pistne – her iblandt de nordligste.

Erstatning for ask

En del af asketræerne er angrebet af askens visnesyge. Muligvis vil flere følge efter. Det ville være hensigtsmæssigt at tænke på, hvad der kan erstatte dem. Jeg foreslår egetræer på modsatte side plantet i området med det lange græs (oppe i niveau med vejen). Området er så bredt, at træerne kan placeres i to rækker – forskudt og med rimelig stor indbyrdes afstand. Dermed kommer de ikke til at virke som et forsøg på at lave en allé - og dermed får man heller ikke senere en hullet allé, hvis nogle af dem ikke udvikler sig efter hensigten. Eg kan ikke plantes som særligt store træer, så det er en god idé, at påbegynde plantningen i god tid. Jordbunden skal dog lige tjekkes, så vi ved, hvad vi har med at gøre.

Kort om alléer

Vitskøl klostervej samt Voergårdsvej

Stubbe fjernes. Syge asketræer fjernes. 'Allens' fremtid bør overvejes.

?(Clausholm)-vej

Allé af en type smalbladede elm. Elmesygen er i gang. Det er et spørgsmål om tid. Som minimum ryddes syge og døde træer. Ny allé bør overvejes.

Naturområde mod nord

Behov for rydning af døde elmetræer.

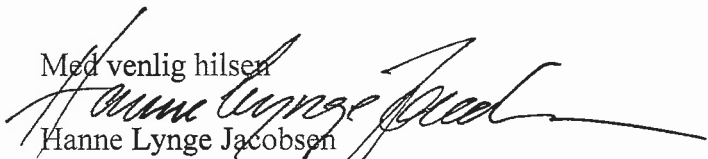
Afgræsning/klipning af åbne græsarealer årligt, så de ikke gror til i træer og buske.

Popler ryddes/begrænses.

Rødel fjernes i det omfang de ødelægger bedre træers vækst.

Hermed er der peget på en del opgaver, der skal tages fat på. Enkelte af dem kræver yderligere planlægning – ikke mindst området ved Børglumklostervej. Hertil er I meget velkomne til at vende tilbage. Det er et fantastisk område I har – ikke mindst de nordligt liggende naturområder er enestående. Jeg håber, at beboerne færdes i og nyder deres fine muligheder. For mig at se må de hæve ejendommenes værdi betydeligt – og dermed burde der også være råd til at holde dem godt vedlige.

Med venlig hilsen

Hanne Lyng Jacobsen
Have- og landskabsarkitekt.